

Indhold

Introduktion	4
Tiltrækning af virksomheder	5
Igangværende initiativer	5
Maribo Erhvervspark	5
Tiltrækning af virksomheder – Lolland Erhvervshavne	10
Igangværende initiativer	10
En forbedret infrastruktur – udbygning af Ringsted-Femern jernbanen	12
Igangværende initiativer	12
En forbedret infrastruktur –opgradering af rute 9	14
Igangværende initiativer	14
Flere i arbejde	14
Igangværende initiativer	14
Bosætning på Lolland – tiltrækning, modtagelse og fastholdelse	20
Igangværende initiativer	20
Lolland som turistedestination	22
Igangværende initiativer	22
Grænseregionalt samarbejde og integration -kulturliv	25
Igangværende initiativer	25
Interessevaretagelse.....	27

Introduktion

Lolland Kommune har en ambition om, at der skal høstes de gevinster, som Femern projektet giver. Målet er varig vækst, udvikling og blivende beskæftigelse. Derfor er Lolland Kommunes nyligt godkendte Femern Strategi også en vækststrategi. Denne handleplan er et forsøg på en samling og konkretisering af de mange indsats, der ligger i Femern Strategien. Lolland Kommune er ikke alene om at løfte de mange agendaer på disse indsatsområder. En række andre aktører spiller en rolle i realiseringen af målene for vækst og udvikling.

Denne handleplan er her i en anden udgave, og vil være dynamisk på den måde, at Lolland Kommune kan og vil udvikle den, og holde den kontinuerlig opdateret. Dette arbejde vil blive varetaget, blandt andet med kontinuerlige netværksmøder mellem de mange aktører, der er involveret i realiseringen af målene for vækst og udvikling i Lolland Kommune.

Femern Handleplanen er bygget op omkring Femern Strategiens fem indsatsområder, hvor indsatsområderne har op til to målsætninger. Handleplanen folder ud og konkretiserer de igangværende initiativer, hvem der er ansvarlige, hvad status er og milepæle for 2020. Handleplanen bør læses i forlængelse af Femern Strategien, da der i strategien ligger mere uddybende information om de forskellige indsatsområder og målsætninger.

Afslutningsvis i denne handleplan er der indlagt et afsnit, *interessevaretagelse*, der vedrører de indsats, hvor Lolland Kommune alene kan gøre sin indflydelse gældende gennem vedvarende og ihærdigt lobbyarbejde. Realisering af målene er således afhængig af statslige beslutningstagere, og her vil Lolland Kommune have fokus på at italesætte vækstpotentialer og sikre, at de relevante beslutningstagere og myndigheder er bevidste om de positive effekter, der er ved at investere i forbedret infrastruktur på Lolland.

Denne handleplan er en opdateret udgave af Femern Handleplan med status pr. 14. maj 2020. Første udgave af handleplanen er fra d. 9. november 2019, som blev til på baggrund af netværksmøde i kredsen omkring Femern aktiviteterne, dvs. Lolland Kommune, Business Lolland-Falster og Femern Belt Development.

Denne 2. udgave af Femern Handleplan indeholder en statusopsamling på Femern aktiviteterne pr. 14. maj 2020 – alle aktiviteter fra 2019 handleplanen kører videre og enkelte nye indsats er kommet til.

Nye indsats samt status pr. maj 2020 er markeret med gråt igennem teksten.

Tiltrækning af virksomheder

Femern Strategiens indsatsområde 1A. Mål: Lolland er et attraktivt sted at flytte sin virksomhed hen. Lolland Kommune vil være kendt som en erhvervsvenlig kommune med god erhvervsservice, kommunal service med fokus på erhvervsliv, udviklingsparathed og hurtig og effektiv sagsbehandling. Målet nås bl.a. ved samarbejde med erhvervsliv og erhvervsfremmeaktører samt relevante organisationer og aktører.

Igangværende initiativer

Arbejdet med Femern Bælt fylder gradvist mere hos Business Lolland-Falster, og de er gået fra isolerede tiltrækningsindsatser i relation til projektet, til at flere indsatser puljes under en "Femern hat". Der er sket et skifte i strategien, efter der er kommet skred i byggeriet, således at en bredere markedsføring nu igangsættes med bl.a. kampagne og launch af sitet www.investinlf.com.

Maribo Erhvervspark

Første etape af erhvervsparken blev indviet i sensommeren 2019. Første etape udgør 21,7 hektar af de i alt 88 hektar, der er øremærket erhvervsområdet. 22 hektar hvor byggegrundene kan tilpasses virksomhedernes størrelse og kan opdeles eller sammenmatrikuleres efter behov.

Parcellerne er byggemodnet og fremtidssikret. Der er kloakeret, og der er sørget for el og vand. Der er klimasikret mod 100-års hændelser, og arkæologerne har allerede været området igennem.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Maribo Erhvervspark	Lolland Kommune i samarbejde med BLF	Første etape af erhvervsparken er blevet indviet.	3-5 virksomheder har i 2020 besluttet etablering.	Det første grundsalg til 2 separate projekter er gennemført, og der er afsluttende realitetsforhandlinger omkring et 3. projekt. Løbende dialog med en 5-6 interesserede virksomheder. Situationen omkring coronavirus har betydet, at man har udskudt udsendelse af pressemeddelelse mv. om grundsalg.
Rammer for udvidelse	Lolland Kommune herunder Teknik og Miljø	Udlægges i forbindelse med Kommuneplan 2021-2033. Vigtigt, der er etableret virksomheder inden for 1. etape.	Afventer endelig vedtagelse af Plan- og udviklingsstrategi.	Planstrategi vedtaget december 2019. Kommuneplansproces går i gang i efteråret 2020.

Maribo Erhvervspark hjemmeside og markedsføring

Markedsføring og profilering af Maribo Erhvervspark har været i gang siden 2019 med hjemmesiden www.mariboerhvervspark.dk som landingpage.

Kommunikationsafdelingen i Strategi- og Direktionssekretariatet har i efteråret 2019 gennemført annoncekampagne i JyllandsPosten med Maribo Erhvervspark som fælles tema, herunder Femern aspektet.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Maribo Erhvervspark hjemmeside	BLF i samarbejde med Lolland Kommune	Hjemmesiden er i luften, og er nu klar til at blive brugt som markedsføringsværktøj.	Alle sider skal gennemgås min. hver 6. måned. Fortsatte markedsføringsinitiativer gennemføres. Pajor løser markedsføringsopgaven for Lolland Kommune og BLF.	Løbende opdatering af siderne på website, herunder udbygning med en kortfunktion. BLF og Service og Bygninger afklarer løbende optimering og drift, herunder hvem der opdaterer siderne hver 6. måned. Maribo Erhvervspark indgår også som en del af promoveringen af www.investinlf.com

International investeringsportal

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
International investeringsportal www.investinlf.dk	BLF	Sitet er under udvikling.	Kick-off og lancering af siden i december 2019. Sitet fungerer som landingpage for målrettet markedsføring q1 2020. Sitet bliver søgemaskine optimeret. Der bliver løbende målt på antal besøgende og aktivitet på siden.	Sitet www.investinlf.com er online. Kampagnestart var 6. maj 2020 og løber et par måneder frem. Massiv eksponering på digitale og trykte medier i de kommende måneder.

Screening af virksomheder med behov for placering ved havn i relation til Femern-projektet.

Oprindeligt havde aktiviteten sigte på målgruppen af virksomheder med maritim relation. Aktiviteten er i 2020 ændret, så målgruppen nu er en bredere gruppe af virksomheder med potentiel interesse i etablering tæt på Femern byggeprojektet. BLF har erfaret, at særlig differentiering omkring maritim tilknytning ikke giver mening, da virksomhedernes områder ofte lapper ind over hinanden.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Screening af virksomheder med maritim tilknytning el. behov for placering ved havn i relation til Femern-projektet.	BLF i samarbejde med ekstern konsulent.	Igangsat forår 2019, etableret kontakt til ekstern konsulent – aftale indgået omkring proces og leverance. Efterår 2019 – bruttoliste med potentielle virksomheder er etableret.	Bruttoliste etableres og markedsføringsmateriale produceres okt. 2019. Der tages kontakt til 30 virksomheder nov.-dec. 2019 Indsats revideres og fortsættes 2020.	Bruttoliste på 500 virksomheder udarbejdet. Kontakt til 48 virksomheder. BLF har udviklet besøgsprogrammer, og 8 besøg er pt. gennemført. FBD er også involveret i besøgsprogrammer. Forventning om øget interesse samt stigning i antal besøg.

Interreg projekt (NY)

Initiativ	Ansvarlige		Milepæle 2020	Status maj 2020
German- Danish Innovation (GDI) Nyt interregprojekt i samarbejde med DI, Erhvervshus Sjælland og div. Vidensinstitutioner. På tysk side Technikzentrum, Wirtschaftsförderungseinrichtung i Lübeck, Kieler Wirtschaftsförderung- und Strukturentwicklung,	BLF			Projektet er operativt, 20 virksomheder fra region Sjælland er rekrutteret til projektets første webinar. BLF vil i september afholde næste event/webinar. Der bliver desuden afholdt kick-off konference den 18. juni i Lübeck som også bliver online.

<p>samt Universitet i Lübeck</p> <p>Formål: Styrke eksport, og grænseoverskridende innovationssamarbejder.</p>				
--	--	--	--	--

LF Airport (NY)

Initiativ	Ansvarlige		Milepæle 2020	Status maj 2020
<p>Lolland Falster Airport er en kommunalt ejet lufthavn (Guldborgsund og Lolland Kommuner).</p> <p>BLF har supportet LF Airport med udviklings- og tiltrækningsstrategi.</p>	BLF		<p>Etablere kontakt / forhandling med potentielle operatører af taxifyvning med udgangspunkt fra Lolland-Falster.</p>	<p>Investeringsprojektet er i gang. Strategi og koncept er færdigudviklet.</p> <p>Gennemført markedsundersøgelse hvor 80 af de største virksomheder på Lolland-Falster og Sydsjælland deltog.</p> <p>Pt. pågår dialog med virksomheder angående etablering af taxifyvning</p>

Hotelkoncept på Rødbyhavn (NY)

Initiativ	Ansvarlige		Milepæle 2020	Status maj 2020
<p>Etablering af nyt hotel ved Rødbyhavn.</p>	BLF			<p>Koncept er udarbejdet og interesseret investor fundet.</p> <p>Dialog mellem jordejer og investor er i gang. Samtidig er der etableret dialog med anden interesseret investor.</p>

Site med ejendomme til udlejning i Rødbyhavn (NY)

Initiativ	Ansvarlige		Milepæle 2020	Status maj 2020
<p>Website med ejendomme (beboelse og erhverv), som lokale i Rødbyhavn ønsker at leje ud.</p> <p>Formidling, ikke udlejningsportal.</p>	Femern Belt Development		<p>Site skal launches i løbet af 2020.</p> <p>Sitet promoveres igennem FDBs kanaler og formidles til Femern A/S og i konsortierne.</p>	<p>Den nye website "Femern Belt Housing & Facilities" lanceres maj 2020.</p> <p>Overvejelser om udbredelse af kendskab til portal.</p>

Udvikling af erhvervsarealer ved Rødbyhavn

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Udvikling af erhvervsarealer ved Rødbyhavn	Lolland Kommune herunder Strategi- og Direktionssekretariatet samt Teknik og Miljø i samarbejde med BLF	<p>Rammer er udlagt i kommuneplan.</p> <p>Afventer efterspørgsel og beslutning om igangsættelse.</p>	Afklaring med Femern A/S om fremtidigt ejerskab og anvendelse af landsbrugsarealet udlagt til erhvervsareal nord for Finlandsvej.	<p>Femern A/S er klar til at sælge, når der er interesserede købere.</p> <p>Afventer Femern A/S går i gang med salget, og næste fase vil medføre interesseredes kontakt med planmyndighed og efterfølgende behov for myndighedsbehandling.</p>

Tiltrækning af virksomheder – Lolland Erhvervshavne

Femern Strategiens indsatsområde 1B. Mål: I 2025 er Lolland Erhvervshavne anerkendt regionalt og nationalt som en konkurrencedygtig samarbejdspartner for håndtering af gods. Lolland Erhvervshavne har indfriet det potentiale, som Femernforbindelsen giver mulighed for i anlægsfasen. Lolland Erhvervshavne har skabt plads til turistmæssige og rekreative formål i bynære havneområder i begge havne.

Igangværende initiativer

Udviklingen af Rødbyhavn Trafikhavn

Rødby Trafikhavn spiller en rolle som servicehavn, og står med gode muligheder for at styrke denne funktion i forbindelse med anlæg af Femern Bælt forbindelsen. Rødbyhavn trafikhavn har en unik beliggenhed ved tunnelelementfabrikken og linjeføringen. I september 2019 blev Jøncksvej indviet, som medvirker til væsentlig bedre forbindelse til Rødbyhavn.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Udviklingen af Rødbyhavn Trafikhavn	Lolland Kommune	De kommende år står Rødbyhavn Trafikhavn over for en markant udvikling med fokus på udviklingen af det traditionelle havneerhverv samt havnerelaterede service- og kontorerhverv.	Myndighedsgodkendelse for anvendelse af tidl. Danhotel til kontorerhverv for Femern A/S. Tiltrækning af kunder til erhvervsgods. Dialog med bygherre, Femern Link Contractors og Fehmarn Belt Contractors, om brug af Rødbyhavn Trafikhavn. Bl.a. leje af den gamle stejleplads (interessevaretagelse).	Byggesagsbehandling af Femern A/S nye bygherrecenter i Rødbyhavn i gang. Sagsbehandlingen vil blive foretaget hurtigst muligt, således at de kan komme i gang med den fysiske ombygning og tage bygherrecenteret i brug ved årsskiftet 2020/21. Aftale er under forhandling med FBC omkring Kaj 5. Eventuel opstart 1. juni 2020 eller kort herefter.

Udvikling af Nakskov Havn

Lolland Kommune har investeret massivt i at sikre Nakskov Havns fremtidige position som erhvervshavn. I 2018 besluttede Byrådet at foretage anlægsinvesteringer for 57,1 mio. kr. I årene forud blev der investeret 27 mio. kr. Investeringerne omfatter en havneudvidelse med en ny sydhavnskaj og uddybning af sejlrenden.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Opkøb af yderligere havnenære arealer til havnerelateret erhverv.	Lolland Kommune	Kommunen har i 2017 siden opkøbt 85 t. kvm. Landbrugsjord ved Stensøvej.	Yderligere arealer syd for Nakskov Industri og Miljøpark er i lokalplan lagt ud som industriområde. Køb af disse vil være afhængigt af behov, og skal dernæst forelægges politisk beslutning.	De indkøbte arealer udlejes pt. til MHI Vestas til opbevaring af vinger.
Uddybning af sejlrende	Lolland Kommune	VVM er i proces og afventer Kystdirektoratet.	Afklaring med kystdirektoratet.	Processen fortsætter, men sagsbehandlingen er langvarig.
Ny kaj	Lolland Kommune	VVM er afsluttet og udbudsmateriale er ved at blive udarbejdet.	Ultimo 2019: Udbud til entreprenører. Medio august 2020 aflevering byggeprojekt, kaj færdig og kan tages i brug.	Kajen forventes klar til ibrugtagning ultimo august 2020.

En forbedret infrastruktur – udbygning af Ringsted-Femern jernbanen

Femern Strategiens indsatsområde 2A. Mål: Lolland skal have en effektiv togbetjening, som er indrettet efter pendlingsmønstre og en optimal kobling til den øvrige infrastruktur.

Igangværende initiativer

En ny togstation ved Holeby-Rødby

Lolland Kommune har en forventning om, at etableringen af den nye station og banelinje koordineres med den øvrige byggestart på Femernforbindelsen, og at en ny station står klar til brug samtidig med tunnelen. Samlet set vil stationsprojektet medvirke til en hurtig og effektiv forbindelse mellem Sydhavsøerne og hovedstadsområdet.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
En ny togstation ved Holeby-Rødby "Lolland Syd"	Lolland Kommune (interesse-varetagelse).	Lolland Kommune har sikret, at der etableres en ny station syd for Holeby og øst for Rødby. Den nye togstation planlægges færdig samtidig med åbningen af Femern forbindelsen i 2028. Mangler forligskredsens beslutning om tidlig opgradering af jernbanen mellem Nykøbing F og Femern.	Løbende interessevaretagelse og dialog med Bane Danmark. Afklaring af tidspunkt for åbning af den ny togstation. Evt. i 2024.	Møde med BaneDanmark marts 2020. De har en proaktiv plan: Planlægger start af opgradering af jernbanen og ny station allerede i 2021. Afventer fortsat snarlig beslutning fra folketingets forligsgruppe. Forventningen er, at etableringen fremskyndes. Potentielt i drift allerede fra 2023-2024.
Sikring af togbetjening af stationen, herunder timedrift mod København og internationale stop.	Lolland Kommune (interesse-varetagelse).	Dialog med relevante aktører om togbetjening, der er indrettet efter pendlingsmønstre. Busdrift til og fra den nye station.	Der er i skrivende stund ingen dialog, men der bør etableres en dialog i de kommende år med både DSB og Trafik-, Bolig og Byggestyrelse. Styrelsen har ansvaret	Pt. intet nyt. Afventer stadig beslutning om start på opgradering af jernbane og ny station.

			for planlægning af kapaciteten på jernbanenet.	
--	--	--	--	--

Afkørsel 50

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Optimering af afkørsel 50 med bedre afvikling af lokal trafik.	Lolland Kommune herunder Teknik og Miljø.	Sag om afkørsel 50 er på vej og forventes politisk behandlet i november 2019.	Skal politisk behandles og dernæst sendes til Transportministeriet. (interessevaretagelse). Kræver revidering af plangrundlag.	Byrådet har i 2019 anbefalet ny plan for afkørselsanlæg, der vil betyde bedre trafikafvikling. Dialog med Transportministeriet i gang. Ministeriet er opmærksom på, at der skal handles hurtigt, hvis nuværende plan skal ændres.
Opgradering af Mosevej – ny station Ringsbøllevej.	Lolland Kommune herunder Teknik og Miljø samt Park og Vej.	Afventer beslutning – estimeret til igangsættelse 2020-2023.		Afventer beslutning om fremrykket etablering af station og opgradering af jernbane.

Ny sydvej

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Ny sydvej der forbin- der Rødbyhavn og sommerhusområderne helt til Maglehøjvej. Opdeles i etaper – i første omgang frem til Kramnitse/Hummin- gen.	Lolland Kommune herunder Teknik og Miljø samt Strategi- og Direktions- sekretaria- tet.	Indgår som element i nyt visionsoplæg for Lollands Sydkyst.	Indarbejdes som ramme i ny kommuneplan for 2021-2033.	Oplæg til kommuneplan i efteråret 2020, og ny tværgående sydvej forventes at indgå i denne.

En forbedret infrastruktur –opgradering af rute 9

Femern Strategiens indsatsområde 2B. Mål: *Lolland Kommune vil arbejde målrettet efter, at rute 9 får et løft og bliver ændret til en motortrafikvej, understøttet af et fremskudt færgeleje ved Tårs bliver en realitet.*

Lolland har gennem flere år haft et tæt samarbejde med Guldborgsund, Langeland og Svendborg kommuner om en opgradering af landevejen Rute 9 mellem Nykøbing F. og Svendborg. En fremskudt færgehavn ved Tårs vil betyde, at færgeoverfarten Spodsbjerg-Tårs vil blive mindsket fra 45 minutter til 22 minutter.

Igangværende initiativer

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Opgradering af rute 9 og fremskudt færgehavn ved Spodsbjerg-Tårs.	Lolland Kommune – herunder primært Plan og Kort samt Strategi- og Direktionssekretariatet.	Den nye regering forventes at tilbagerulle den tidligere regerings beslutning om ny omfartsvej ved Nørreballe. Der er behov for at holde momentum omkring hele rute 9 og fremskudt færgehavn.	Der er sat et møde op med Transportministeriet den 28. nov. 2019. (Interessevaretagelse). Interessen skal afklares i Lolland Kommune.	Der er fuld opbakning til fremskudt færgeleje i alle 4 kommuner. Der er afholdt møde med diverse ministre og projektet er fuldt belyst. Det er nu op til forhandlingerne på Christiansborg.

Flere i arbejde

Femern Strategiens indsatsområde 3A. Mål: *Lolland Kommune arbejder målrettet på, at konsortierne anvender Jobcenter Lolland, når der skal rekrutteres arbejdskraft til Femern-projektet. Lolland Kommune vil udnytte potentialet for at opkvalificere arbejdsstyrken på Lolland og få ledige og unge i jobs.*

Igangværende initiativer

Opkvalificering af ledige

Opkvalificeringsindsatsen er vigtig. Den skal for det første medvirke til, at konsortierne og virksomhederne der har opgaver i forbindelse med byggeriet på Femern Bælt-forbindelsen, får bedre muligheder for at rekruttere kvalificeret, herboende arbejdskraft til anlægsopgaverne (direkte beskæftigelse).

Opkvalificeringsindsatsen skal være målrettet job på Femern Bælt-forbindelsen, men den skal også være målrettet det *indirekte arbejdskraftbehov*, som Femern Bælt-forbindelsen skaber hos leverandører af byggematerialer, maskiner, serviceydelser mv. Den skal desuden være målrettet det afledte arbejdskraftbehov, der opstår som et resultat af de øgede indkomster hos de beskæftigede på Femern Bælt-forbindelsen og hos danske leverandører til Femern Bælt-forbindelsen. Dette indirekte og afledte arbejdskraftbehov forventes samlet set at overstige arbejdskraftbehovet på selve Femern Bælt-forbindelsen.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Opkvalificering af ledige.	Jobcenter Lolland i samarbejde med Jobcenter Guldborgsund og JRS.	<p>Jobcentret planlægger at iværksætte et antal holdkøb (min. 16 deltagere) til specialsammensatte kurser inden for:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beton/armering/jernbinding/forskalling/anhugning - Erfaringskursus for ledige med stort kørekort - Mobilkran/teleskopkran/truck - Ernæring/hygiejne/rengøring <p>Disse kurser vil også skulle tilbydes nabo-kommuner, for derigennem at sikre minimumsantallet for gennemførelse.</p> <p>Desuden har jobcentret indledt et konkret samarbejde med LF vagt, for at sikre kompetenceudvikling af ledige til de mange vagtopgaver,</p>	<p>Modtager midler fra staten.</p> <p>Igangsættelsesfase påbegyndt.</p>	<p>Beskæftigelsesministeriet lukkede d. 12. marts ned for opkvalificering af ledige i forbindelse med nedlukning af DK pga. coronakrisen.</p> <p>Jobcentret har en forhåbning, at første opkvalificeringshold rettet mod Femern kan starte 18. maj 2020 i 6. ugers forløb.</p>

		som projektet for behov for.		
--	--	------------------------------	--	--

Digitale arbejdsmarkedsuddannelser

Udgangspunktet for langt den overvejende del af erhvervsuddannelserne er i dag, at kursisterne møder op på en af regionens erhvervsskoler, og gennemfører et traditionelt kursus af kortere eller længere varighed. VUC Storstrøm og ZBC udfordrer denne måde at gennemføre erhvervsuddannelser på gennem et nyt koncept, hvor udgangspunktet er, at en række erhvervsuddannelser i fremtiden kan gennemføres af kursisterne på arbejdspladsen eller i pop-up-miljøer tæt på virksomhederne.

Målsætningen er, at en række erhvervsuddannelser i fremtiden kan gennemføres på digitale platforme, hvor kursisterne online får undervisningsmoduler, og i VR-miljøer tester den viden, de har erhvervet, for senere at aflægge den afsluttende prøve i samme VR-miljøer.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Digitale arbejdsmarkedsuddannelser.	VUC Storstrøm og ZBC	Entreprenørkonsortierne på Femern byggeriet har vist interesse for konceptet både for så vidt angår den digitale platform og muligheden for at etablere pop-up miljøer på selve byggepladsen. Det vurderes, at det samlede koncept vil have et stort eksportpotentiale ift. internationale byggeprojekter.	Modtage midler fra staten. Igangsættelsesfasen er påbegyndt.	Projekt i gang. Lolland Kommune er hverken ansvarlig eller projektdeltager. Følger projektet fra sidelinjen.

Fra ufaglært til faglært

At rykke fra ufaglært til faglært giver bedre jobmuligheder under og efter Femernbyggeriet for den enkelte. Samtidig understøtter det tilgængeligheden af de rette kvalifikationer i byggeperioden.

Uddannelse og opkvalificering er væsentlige tiltag for at sikre, at ledige bliver klædt på til at kunne påtage sig relevante job. Formålet er at få såvel beskæftigede som ledige ufaglærte i en erhvervsuddannelse i en tid, hvor der er så stor efterspørgsel efter faglighed.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Fra ufaglært til faglært.	Jobcenter Lolland i samarbejde med Jobcenter Guldborgsund og JRS.	Erhvervsskolernes projekt-sekretariat udarbejder ansøgning på vegne af alle regionens erhvervsskoler en ansøgning til Erhvervsstyrelsen som opfølgning på projektet: "Uddannelsesvejen til vækst". Projekt løber til udgangen af 2021.	Tilsagn og igangsætning af konkrete initiativer.	Projektet er finansieret og i gang. Lolland medfinansierer i form af arbejdstimer. Deltager i den erhvervsrettede indsats og arbejdsgruppe/netværk. Opdyrke relevante virksomheder, som vil samarbejde om opkvalificering rettet mod Femern projektet.

Tovholderfunktion på Jobserviceaftale (NY)

I foråret 2020 har Work In Denmark indgået Jobserviceaftale med FBC om rekruttering og opkvalificering af arbejdskraft. Work in Denmark har spurgt Lolland Kommune om at være tovholder på opgaven.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Tovholder på jobserviceaftale	Jobcenter Lolland	Work in Denmark har indgået aftale om rekruttering og opkvalificering af arbejdskraft til FBC. Lolland Kommune er tovholder. Aftalen løber fra maj 2020 og indtil videre.	Tovholderfunktion	Jobcentret har i maj takket ja til opgaven som tovholder på jobserviceaftalen ml. FBC og Work in Denmark

Vækstprogrammet Lolland, Guldborgsund, Vordingborg.

I 2016 udpegede Erhvervsministeriet Lolland, Guldborgsund og Vordingborg kommuner til en særlig målrettet erhvervsindsats. Det resulterede i Vækstprogrammet og et partnerskab bestående af de tre kommuner, Vordingborg Erhverv og Business Lolland-Falster samt en række andre aktører inden for uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsområdet.

Der er sat gang i en række initiativer i programmet, som i større eller mindre grad har en eller anden form for ophæng i rekrutteringsindsatser og – initiativer. Nogle af disse er:

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Virksomhedernes potentiale ved Femern Bælt forbindelsen.	Lolland Kommune i samarbejde med Femern Belt Development.	Projektet skal køre frem til 30. juni 2020. Der er givet tilsagn fra Erhvervsstyrelsen via Vækstprogram Lolland, Guldborgsund og Vordingborg på 1.770.000 kr. inkl. egenfinansiering. Lolland Kommune (Strategi- og Direktionssekretariatet) medfinansierer med timer i arbejdsgruppen.	Kick Off i november 2019. At projektets aktiviteter gennemføres som planlagt inden for projektperioden.	Erhvervsstyrelsen har meddelt forlængelse af forløbet, da det grundet Corona-krisen ikke har været muligt at gennemføre netværksmøder for de nye nedsatte Femern-netværk. Projektet forlænges frem til 31.12.2020. Det betyder, at afslutning af forløbet kommer til at ligge langt bedre i forhold til at Femern projektet starter op i fuld skala fra 01.01.2021.

Femern Agency

Femern Agency er et samarbejdsprojekt mellem Lolland Kommune og andre relevante myndigheder og aktører. Femern Agency skaber én samlet myndighedsindgang for virksomheder på Femern projektet eller afledt erhverv. Myndighedssamarbejdet er centralt for at understøtte en smidig proces for modtagelse af bl.a. udenlandsk arbejdskraft. Femern Agency indeholder også et beskæftigelses/rekrutteringsspor, lærlingespør og arbejdsmarkedsspor. Femern Agency forventes at samle alle relevante samarbejdspartnere under ét tag. En slags fremskudt forpost og bindeled til andre myndigheder, bl.a. SKAT, SIRI, Arbejdstilsynet m.fl. Der er samarbejde med International Citizens Service i København om borgerserviceopgaver med tildeling af CPR-nummer og udstedelse af sundhedskort.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
<p>Femern Agency</p> <p>Samlet indgang med fokus på myndighedsrelaterede opgaver:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rekruttering, beskæftigelse, opkvalificering - Modtageapparat vedr. udenlandsk arbejdskraft - Lærlinge, efteruddannelse - danske arbejdsmarkedsregler. 	<p>Lolland Kommune, Guldborgsund, SIRI, ICS København, 3F og CELF.</p> <p>Lolland Kommune er projektejer.</p>	<p>I udviklingsfase med plan om overgang til drift i 2020.</p> <p>På sigt fysisk lokalitet tæt på byggeområdet/camp/elementfabrik. Forventet 2022.</p>	<p>Afklaring af midlertidig lokalitet nov. 2019.</p> <p>Administrativ og politisk behandling forventes inden udgangen af 2019.</p>	<p>Styregruppen forventes at tage beslutning om midlertidig placering primo juni.</p> <p>Forventet åbning og drift af Agency i 2020 – dato ikke afklaret.</p> <p>Jobcenter Lolland har modtaget flere rekrutteringsordrer fra FBC - dog ikke i regi af Femern Agency.</p>

Bosætning på Lolland – tiltrækning, modtagelse og fastholdelse

Femern Strategiens indsatsområde 3B. Mål: *Lolland Kommune vil have fokus på fysisk udvikling, og at synliggøre Lolland som et godt sted at bo, leve og gøre karriere med henblik på at tiltrække og fastholde borgere til Lolland.*

Lolland skal være et attraktivt sted at bosætte sig for udenlandske arbejdstagere, også for dem der tager deres familier med. Lokale virksomheder rekrutterer allerede i dag internationalt. Med Femern byggeriet kommer endnu flere udenlandske arbejdstagere til Lolland. Der er således god grund til at understøtte fastholdelsen af udenlandske arbejdstagere.

Igangværende initiativer

Bosætnings- og rekrutteringsindsats målrettet udenlandske medarbejdere

Økonomiudvalget godkendte i juni 2019 Strategi- og Direktionssekretariatets indstilling om at arbejde videre med fire udvalgte rekrutteringsindsatser, hvor der herunder er tre indsatser, der vil indgå som initiativer i denne handlingsplan.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Undersøge muligheden for International skole på Lolland.	Lolland Kommune, skole- og dagtilbudssektoren	Afholdt møde med Femern Link Contractors, der var repræsenteret af Claus Pedersen fra Aarsleff. Mødet var af indledende karakter, og det resulterede i en række spørgsmål, som parterne skal afklare. Kommende møder og proces for indsamling af erfaringer er i planlægningsfasen.	Afklaring af om der skal etableres et internationalt skoletilbud i Lolland Kommune. Og i så fald i hvilket regi, herunder økonomi.	Som led i afklaring er der indledt samarbejde med konsulentfirmaet Globally Local, som har kompetencer inden for etablering og drift af internationale skoler. Bl.a. afholdt studietur til Int. skole Sct. Joseph på Østerbro. Foreligger konsulentrapport, der belyser scenarier for etablering af int. skole på Lolland. FLC har oplyst, at behovet vurderes at opstå fra/med skoleåret 21/22 og gradvist øges de kommende år. Direktionen og Skole- og dagtilbudssektoren forventes at fremlægge et politisk beslutningsoplæg juni 2020.
Opdyrke marked for udlejningsboliger og evt. viceværtfunktion.	Lolland Kommune	Indsatsen er forankret i Strategi- og Direktionssekretariatet.	Møde med lokale investorer etableret.	FLC ansattes boligbehov er konkretiseret på møde i marts 2020 mellem kommunen og FLC. Kræver nøjere overvejelse om kommunens rolle i fht. en indsats med sigte på at løfte agendaen med at skaffe flere udlejningsboliger.

		Initiativet er besluttet i forbindelse med bosætnings- og rekrutterings-handleplanen.		Nærmere overvejelser om at bolig/housing spørgsmålet vil indgå i det strategipapir, som kommunen er i gang med at udarbejde om "internationalisering".
Modtagerfunktion målrettet udenlandsk arbejdskraft.	Lolland Kommune herunder Strategi- og direktionssekretariatet.	I dette initiativ er der 3 underinitiativer: Sprogundervisning – branchespecifik. I drift. Engelsk informations-side på lolland.dk. I drift indenfor den nærmeste fremtid. Håndholdt modtagerfunktion. I idefasen.	De tre planlagte initiativer er iværksat. Der er afklaret til hvilken målgruppe, og hvordan modtagerapparatet skal udvides til Femern medarbejdere.	Pt. overvejelser i kommunen om videreudvikling af modtageapparat for udenlandske arbejdsgangere – indgår i strategipapir om internationalisering. Lanceret engelsksprogede informationssider "New on Lolland" på Lolland.dk. Siderne udbygges og udvikles løbende.

Udvikling af boligområde omkring den nye station

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Udvikling af område ved den nye station.	Lolland Kommune herunder Strategi- og Direktionssekretariatet samt Teknik og Miljø.	Området er udlagt som perspektivområde i den gældende og kommende plan.	Udlægge ramme i Kommuneplan 2021-2033.	Arbejdet med kommuneplan går i gang efteråret 2020.

Lolland som turismedestination

Femern Strategiens indsatsområde 4. Mål: *Lolland Kommune skal være et attraktivt turismecentrum for primært tyske, danske og nordiske turister, men også internationale turister.*

Lolland skal udvikle sig til et attraktivt turistområde og arbejde videre med de stedbundne kvaliteter og eksisterende attraktioner, som Lolland har at byde på. Stigende overnatningstal på Lolland og Falster og potentialet i den kommende Femernforbindelse gør turismeudvikling til et vigtigt strategisk indsatsområde.

Igangværende initiativer

Rødbyhavn som oplevelseshavn

I lyset af forandringerne skal Rødbyhavns rolle som Trafikhavn gentænkes og muligheden for at skabe en oplevelseshavn. Lolland Kommune vil under anlægsfasen tage hul på overvejelsen om, hvad Rødbyhavn Trafikhavn på sigt skal udvikle sig til.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
<p>Udvikling af forland foran Rødbyhavn Havn.</p> <p>Det ny forland skaber ved Rødbyhavn et nyt landområde uden strandbeskyttelseslinje, som har potentiale til udviklingsformål (byggeri).</p>	<p>Lolland Kommune herunder Strategi- og Direktionssekretariatet samt Teknik og Miljø.</p>	<p>Nedsat intern administrativ arbejdsgruppe med fokus på udvikling af Lollands Sydkyst.</p> <p>Byrådet har tidligere besluttet, at man ikke vil eje eller have ejerskab til forlandet.</p> <p>Det vil kræve en ny politisk principbeslutning, hvis kommunen skal indgå i dialog med relevante myndigheder om at eje (en del af) forlandet.</p>	<p>Forlandet og potentialet er beskrevet i Plan- og udviklingsstrategi 2019-2030.</p> <p>Inden for de næste år arbejder arbejdsgruppen med en konkretisering af revideret tidsplan for Lollands Sydkyst, kortlægning af mulige finansieringskilder til udvikling af området mv.</p> <p>Femern A/S har oplyst, at der først om 6,5 år skal indgås ny entreprisekontrakt om den endelige udformning af forlandet, og at dialog om forlandet er relevant</p>	<p>Arbejdet med en plan for udvikling af Sydkysten, herunder Rødbyhavn, er udskudt til efteråret 2020 grundet en række højere prioriterede byudviklingsprojekter (Nakskov 2030).</p>

			om ca. 4 år. Lolland Kommune arbejder for, at dialogen starter tidligere.	
--	--	--	---	--

Udvikling af sydkysten med fokus på Kramnitse området

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Udvikling af sommerhusområderne og øvrige turismefaciliteter omkring Hummingen og Kramnitse.	Lolland Kommune herunder Strategi- og Direktionssekretariatet samt Teknik og Miljø.	Pågår en udmøntning af Lolland Sydkyst, enkelte initiativer er sat i gang, blandt andet et digemonument i Kramnitse. Der overvejes flere konkrete indsatser om turisme faciliteter. Der er udlagt 126 nye sommerhusgrunde ved Dannemare Strand og 42 nye ved Kramnitse.	Plan for omdannelse af området til et moderne sommerhusområde med kommercielt sigte. Mobilisering af flere huse til udlejning. Udspil til turismerelateret infrastruktur. Plan for at tillokke investorer.	Digemonumentet står klar til realisering. Alle fornødne tilladelser er indhentet. Økonomiudvalget tager endelig beslutning om projektets realisering den 20.5.2020. Aktuelt udsendt spørgeskema til samtlige sommerhusejere i Lolland og Guldborgsund kommuner med det formål at afdække potentialet i udlejning. Dette gennemføres i samarbejde med Visit Lolland-Falster. Arbejdet med at udarbejde en samlet plan for Sydkysten er udskudt efteråret 2020 grundet Nakskov 2030.

Campingplads ved Rødbyhavn

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Lokalplan for campingplads ved Rødbyhavn.	Lolland Kommune Teknik og Miljø.	Er politisk vedtaget.	Afklaring om, hvorvidt Lalandia påtænker at udnytte arealet.	Lalandia er i gang. Dialog med FLC og Lalandia om etablering af konkrete boliger til Femern medarbejdere.

Nakskov 2030

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Nakskov 2030.	Lolland Kommune, herunder Teknik og Miljø samt Strategi- og Direktionssekretariatet.	Politisk besluttet.	Dialog med eksterne investorer.	Partnerskabsaftale mellem Realdania, AP Møller Fonden og Lolland Kommune er indgået og godkendt i maj. Der er fortsat dialog med en række eksterne investorer.

Besøgscenter

Erfaringen fra tidligere store anlægsprojekter viser, at store anlægsbyggerier tiltrækker en betydelig interesse fra både erhvervsturister og almindeligt interesserede borgere. Et besøgscenter vil altså fungere som ekstra attraktion til gavn for det lokale turismeerhverv i anlægsperioden.

Et besøgscenter vil skulle anlægges og drives af Femern A/S, hvor interessen og engagementet har ændret sig over tid. Lolland Kommune har tidligere tilkendegivet, at man ikke ønsker at overtage et besøgscenter i permanent byggeri efter anlægsperioden.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Besøgscenter.	Direktionen.	Der skal tages administrativ og politisk beslutning om, hvorvidt der er interesse i at gå videre med dette.	At der afklares med Femern A/S, om de vil etablere et besøgscenter.	Femern A/S har planlagt at etablere et besøgscenter i stueetagen i deres nye bygherrecenter. Besøgsområdet bliver ca. 200-300 m ² . Planlagt indvielse samtidig med ibrugtagningen af bygherrecentret ca. 1. januar 2021. Lolland Kommune vurderer, at forslaget ikke matcher projektets betydning, og at det ikke vil være i stand til forløse potentialet for et besøgscenter. Der skal derfor hurtigst muligt igangsættes en politisk interessevaretagelse med henblik på at få etableret et ambitiøst besøgscenter.
Erhvervsturisme knyttet til interesse				Intet nyt

for Femern byggeprojektet.				
----------------------------	--	--	--	--

Grænseregionalt samarbejde og integration -kulturliv

Femern Strategiens indsatsområde 5. Mål: *Lolland Kommune skal være et attraktivt turismecentrum for primært tyske, danske og nordiske turister, men også internationale turister.*

Femernforbindelsen kommer både i fysisk og psykologisk forstand til at forkorte afstanden mellem Lolland og Femern, mellem Sjælland og Nordtyskland og mellem storbyerne Hamborg og København. Lolland bliver sammen med Falster, Møn og Sjælland en del af en ny dansk-tysk grænseregion.

Igangværende initiativer

KultKIT

Dansk / tysk projekt under Interreg om samarbejde og people-to-people møder inden for kultur, fritid og uddannelse på tværs af Femernregionen.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
KultKIT.	Næstved Kommune er leadpartner, Lolland, Guldborgsund, Vordingborg er kultKIT partnere med en rådgivende funktion ifm. Ansøgninger om støttemidler til dansk/tyske møder/ projekter.	KultKIT 2.0 igangsat og åben for ansøgninger fra august 2018. Programperioden løber fra 2018- 2021.	At KultKIT modtager et stigende antal ansøgninger fra aktører i LK. At de aktører der er aktive omkring Femern (eksempelvis Museum LF) tænker KultKit ind i græns-overskridende samarbejde.	Arbejdet pågår omkring flere ansøgninger fra aktører i kommunen til KultKIT. Grundet coronavirus måtte informationsmøde om KultKIT 12. marts aflyses og er udskudt. Samdriftsaftale med Fuglsang Kunstmuseum er etableret, hvor orientering mod regionen er en del af aftalen.

TOURBO

Dansk/tysk projekt under Interreg 5A om bæredygtig turisme på tværs af Femernregionen. Lolland Kommune kommer især til at arbejde med indsatsen omkring lokale fødevarer og kultur.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
TOURBO.	Lolland Kommune – herunder Strategi- og Direktionssekretariatet.	Er under opstart. Der forventes opstart i sensommeren 2019 og vil derefter køre til 2022. Der er givet tilsagn på knapt 1,3 millioner kr. samt en egenfinansiering i timer svarende til knap 550.000 kr.	Afholde Kick –Off arrangement i starten af 2020. Skabe enighed om, hvad der skal sættes i gang i de forskellige arbejdsplaner.	Projektet har oplevet et mindre stop pga. Corona-krisen, hvor fysiske møder ikke har været mulige. Tyskerne er mindre erfarne i videomøder, så i det omfang det har været muligt, har partnerskabet kommunikeret på mail. En del af opgaverne ligger imidlertid hos de enkelte partnere, og kan i et vist omfang håndteres under disses ledelse. Lolland Kommune har indgået analysekontrakt med Oxford Research, der afleverer rapport i slutningen af året.

REBAL

Jobcenter Lolland har fået tilsagn til at fortsætte et velfungerende Interreg projekt REBAL (Regional Balance) med partner i Tyskland Arbejdsgentur Luebeck. Projektets formål er fortsat at kigge på uddannelsesmuligheder på tværs, medfinansiering på medarbejdere i Lübeck der er mentorer, dem der skaffer arbejdsgivere til unge mennesker, der gerne vil tage Erasmus ophold eller praktikplads i udlandet, udveksling af medarbejdere i Job Swap.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
REBAL (<u>R</u> egional <u>B</u> alance)	Jobcenter Lolland.	Starter i januar 2020 og 3 år frem.	Planlægning af jobswap mellem landene.	Projekt er startet op og første møde på styregruppeniveau er afholdt. Møde i juni udskudt grundet coronakrisen.

Interessevaretagelse

Regional Femern Partnerskab strategi og samarbejdsforum

Lolland Kommune deltager i et samarbejdsforum om udvikling af en regional strategi for Femern Partnerskab. Strategien for Femern Partnerskab har det overordnede formål at skabe maksimal vækst og udvikling i anlægsfasen, til gavn for regionens borgere og virksomheder samt skabe langsigtede effekter ved at øge attraktiviteten af Femern Bælt geografien. Strategien har fire fokusområder: kvalificeret arbejdskraft, erhvervsregion Femern, bosætning og turisme. Ambitionen er at skabe synergi mellem indsatser og aktører. Partnerskabet skaber et samarbejdsforum med videndeling og koordinering af indsatser, status og fremdrift. Partnerskabet overvejer løbende behovet for at justere eller samordne indsatser i strategiens bagvedliggende handleplan. Som udgangspunkt er de enkelte aktører ansvarlige for egne indsatser.

Femern Partnerskabs medlemmer er Region Sjælland, Femern Belt Development, STRING samt Vordingborg, Guldborgsund og Lolland kommuner, og består af ledelsesrepræsentanter.

Initiativ	Ansvarlige	Status nov. 2019	Milepæle 2020	Status maj 2020
Interessepapir.	Partnerskabet.	Pt. et interessepapir under udarbejdelse, som skal bruges op til et møde med Simon Kollerup den 24. november 2019.	Papiret forelægges til møde i partnerskabet.	Interessepapiret er færdigt og danner grundlag for den videre interessevaretagelse i samarbejde med kommunerne.

Femern Konference

Fehmarn Link Business Conference '20, arrangeret af Femern Belt Development, er udskudt pga. nedlukningen af større offentlige arrangementer under pandemien med coronavirus. Arrangementet bliver i stedet afholdt d. 29. oktober 2020 i Rødbyhavn.

Holeby Erhvervspark

Holeby har også et stærkt erhvervsliv, og sådan skal det også være i fremtiden. Den privatejede Erhvervspark Lolland ved Holeby har et godt fundament i eksisterende virksomheder, og der skal bygges videre på den gunstige placering ved motorvejen.

Beredskabsopgaven

Lolland Kommune har over for Femern A/S løbende rejst spørgsmålet omkring beredskabsopgaven, når tunnelen er i drift. Pr. efteråret 2019 foreligger der endnu ikke en aftale mellem Femern A/S og Lolland Kommune om, hvorledes beredskabet skal dimensioneres og finansiering. Lolland Kommune vil forfølge interessen i at få spørgsmålet afklaret.
